

Workaholic met hernia en zijn allochtone hulp

THEATER De hulp, Bellevue Lunch-theater. Regie: Maria Goos. Gezien: 6/11, Bellevue. Daar nog te zien t/m 27/11, 11 en 17/11 en 3/12 extra voorstellingen. 15/12-18/3 landelijke tournee.

★★★★☆

Soms zit het tegen. Binnen 24 uur wordt *investment banker* Arnoud op non-actief gesteld, gaan zijn vrouw en dochters bij hem weg en sodemiert hij over een emmer in een donkere hal. Gevolg: een fikse hernia. Plat moet hij, drie maanden, zonder zijn Conny om voor hem te zorgen.

De enige die hem rest is Lucas, de Afrikaanse hulp die sinds negen jaar het huishouden bestiert, tevens schuldig aan het plaatsen van de vermaledijde emmer. Voor de zeventig uur per week werkende Arnoud is hij een volslagen onbekende. Nu zitten de mannen met elkaar opgescheept in het grote lege huis met zwembad en 'schijtknol', die nu en dan voorbijgaloppeert.

Maria Goos schreef en regisseerde een nieuwe theatertekst en dat is Amsterdam niet ontgaan: de lunchvoorstelling *De hulp* in Bellevue was in een mum van tijd uitverkocht. Inmiddels zijn er voorstellingen bijgeboekt en gelukkig volgt er nog een landelijke tournee met avondvoorstellingen.

Gelukkig ja, want deze nieuwe Goos is bijzonder geslaagd. Met de acteurs Michiel de Jong (Arnoud) en Sieger Sloot (Lucas) sprak ze met bankiers en illegale schoonmakers om zich voor het stuk te documenteren. Die consciëntieuze voorberei-

ding schemert door in de scherpzinnige dialogen en het nauwgezette spel: met z'n Ogermaatpak, arrogantie en bankiersjargon is De Jong de vleesgeworden, bekrompen workaholic; Sloot zet daar met zijn onderdanigheid en consequent volgehouden accent een levensechte allochtone hulp tegenover.

Rond een kingsize bank speelt het tweetal een reconstructie van de afgelopen weken. Arnoud heeft Lucas namelijk veertigduizend euro beloofd, nu wil hij achterhalen of hij niet ergens is ingestonken. Deze vorm geeft de mannen de gelegenheid in en uit hun rol te stappen en

Goed getimede geestigheden, maar het gaat ook ergens over

biedt Sloot bovendien de kans te gloriëren in enkele rake dubbelrollen: Arnouds bekakte echtgenote, hun verveelde dochters.

Het stuk zit vol goed getimede geestigheden, maar intussen gaat het ook ergens over: is er vriendschap mogelijk tussen twee mensen uit zulke verschillende lagen van de maatschappij? Het mooie is dat Goos je langzaam laat geloven van wel – hun verbondenheid bestaat eruit dat geen van hen door hun eigen familie wordt gemist – om die veronderstelling even ingenieus weer onderuit te trappen. Wie een kaartje heeft, die boft.

JOUKJE AKVELD

Maria Goos scoort met 'De Hulp'

■ TONEEL

Dat er in vierentwintig uur veel kan veranderen, daar komt de succesvolle, doch scrupuleuze jonge bankier Arnoud op confronterende wijze achter. Hij verliest niet alleen zijn baan, maar ook zijn vrouw en kinderen. Geveld door een acute hernia blijft hij hulpeloos achter. Lucas, de huishoudelijke hulp, is de enige die hem kan en wil verzorgen.

Maar in de belevingswereld van Arnoud is er niemand die ooit iets onbaatzuchtig voor een ander doet, toch? Toneel-schrijfster Maria Goos brengt in *De Hulp* twee totaal verschillende mannen uit twee totaal verschillende werelden bij elkaar. Een groter contrast is er niet mogelijk; dit is arm versus rijk, gevoel versus verstand en religie versus wetenschap. Een oordeel over deze

heren lijkt snel geveld, maar de schrijfster heeft de nodige kwinkslagen in petto.

Zwarte komedie

Deze heerlijke voorstelling heeft wel iets weg van een komische whodunit. In een reconstructie probeert Arnoud uit te vogelen hoe het zo ver is gekomen dat hij Lucas een bedrag van veertigduizend euro heeft toegezegd. Acteurs Wouter de Jong (Arnoud) en Sieger Sloot (Lucas) zijn zeer aan elkaar gewaagd en spelen hun rollen losjes en vermakelijk. De toon van *De Hulp* is lichtvoetig, maar er schrijft voortdurend van alles onder het oppervlak. Het is Maria Goos, die overigens ook voor de vlotte regie tekende, opnieuw gelukt een fijne, zwarte komedie uit haar pen te laten vloeien.

Esther Kleuver

'De Hulp' is te zien als lunchvoorstelling in Theater Bellevue, Amsterdam, maar gaat vanaf 15 december ook 's avonds het land in (www.mariagoos.nl).

★★★★☆

Koortsachtig 'De Hulp' heeft tragische ondertoon

Theater

De Hulp. Tekst en regie: Maria Goos. Gezien: 6/11 Theater Bellevue, Amsterdam. T/m 27/11 aldaar. Inl: lunchtheater.nl

●●●●○

Door KESTER FRERIKS

Een groot videoscherm met zenuwachtig telefonerende beursmannen vormt de achtergrond van *De Hulp*, het nieuwe stuk van Maria Goos. Een wit bankstel lijkt een eiland van rust: twee mannen zijn verwickeld in een mooie vriendschap. Althans, op het

eerste gezicht. Het zijn de geslaagde bankier Arnoud en zijn Poolse hulp in de huishouding Lucas. Het stuk opent met een veelzeggende metafoor over het verlangen naar een „andere werkelijkheid” dat weliswaar een poëtisch verlangen is, maar niet strookt met het harde geldwezen. De bankier spreekt de toeschouwers rechtstreeks aan: „Ik als bankier heb uitsluitend interesse in één werkelijkheid, die van het geld.”

Goos schetst scherpzinnig de honger naar geld. Bankier Michiel de Jong belooft Lucas, een inventieve rol van Sieger Sloot, een kapitaal om in

zijn vaderland een apotheek te beginnen. Hoewel *De Hulp* de toon heeft van een comedy, zorgt de thematiek van afhankelijkheid van het individu in tijden van kapitalisme voor een tragische ondertoon.

Dankzij telkens verrassende verwickelingen heeft *De Hulp* een koortsachtige vaart, die hoort bij een over de kop geslagen financiële wereld. Zodra vriendschap en vertrouwen gloren, maakt de tiran die geld heet alles kapot. De hulp die Lucas biedt is puur en immaterieel; de hulp die Arnoud biedt geruigt van niets anders dan bedrog.

THEATER

DE HULP

door Bellevue Lunchtheater.

Tekst en regie: Maria Goos.

Bellevue, Amsterdam, 6/11; theaterbellevue.nl. Vanaf 15/12 avondvullend, ism. Kik Productions; kikproductions.nl

Huishoudelijke hulp met accent en botte bankier spelen spannend spel.

Hij komt uit een derdewereldland en spreekt met een zwaar accent, Lucas. 'Loekas', zo stelt hij zich voor. Niet moeilijk te onthouden: lijkt op koelkast. Maar zijn baas Arnoud zou het zo kunnen vergeten. Arnoud is niet zoveel met andere mensen bezig. Hij is bankier. Lucas is de hulp in de huishouding.

Hoeveel weten mensen over hun hulp in de huishouding? En andersom? Hoe ingewikkeld ligt die verhouding? Kan er sprake zijn van evenwicht? Is er vriendschap mogelijk?

Het zijn zo van die kwesties die iedereen zich in een vergelijkbare situatie weleens heeft afgevraagd, en die Maria Goos nu opwerpt in haar nieuwste toneelstuk, dat ze ook zelf regisseert: *De Hulp*.

Het stuk is gebaseerd op gesprekken die zij en acteurs Sieger Sloot (Lucas) en Michiel de Jong (Arnoud) voerden met illegale hulpen en bankiers. Zo heeft *De Hulp* iets heel herkenbaar ongemakkelijks. Maar tegelijkertijd ook iets vreemds, iets letterlijk onwerkkelijks. Precies de goede elementen voor een onderhoudende lunchvoorstelling, waarin ook prima wordt geacteerd.

Het accent van Lucas doet aanvankelijk wat overtrokken aan, totdat blijkt dat het personage er ook mee speelt. Hij is zo op het oog een zacht-

moedige vent die niet eens zoveel wist van Arnoud, maar des te meer van diens vrouw en dochters. Als de bankier wordt ontslagen, zijn vrouw hem verlaat en hij getroffen wordt door een acute hernia, zijn de twee mannen tot elkaar veroordeeld.

Lucas spreekt zijn baas aan met Arnoudje - komt door zijn accent, maar het heeft tegelijkertijd iets neerbuijgends. Grappig, maar ook op het randje van gevaarlijk. Arnoud is in eerste aanleg een botte bankier (De Jong heeft precies de goede, akelige lachjes en het jargon), maar raakt gaandeweg toch wel in de ban van zijn hulp - niet in de laatste plaats omdat die hem fijne pijnstillers toedient. Lucas is in eigen land namelijk apotheker.

Beiden zijn zich er op een heel eigen manier van bewust in zekere zin een spel te spelen, waarbij ze ervoor moeten waken bepaalde grenzen te overschrijden. Of dat lukt, en hoe dan, blijft tot op het laatst spannend.

Karin Veraart

Liever 'De hulp' in theater dan 'Bang' in raadszaal

Theater

'Bang' door de Veenfabriek. Regie: Paul Koek. Tournee t/m 2-2-2012. Inl: www.veenfabriek.nl // 'De hulp' van Maria Goos, Bellevue-lunchtheater in Amsterdam t/m 27-11. Tournee (avondvullend) 15-12/18-3-2012. Inl: www.theaterbellevue.nl

Geloven we nog in de samenleving? Met dit thema, en onder de titel 'Bang', strijkt muziektheatergezelschap de Veenfabriek dit seizoen in stedelijke gemeenteraadszaalen. Niet voor een politiek debat, maar om burgerlijke gevoelens van angst en onbehagen te koppelen

aan de locatie, waar de politiek geacht wordt uit die onvrede een uitweg te vinden. Geen plek waar veel burgers vaak komen. Mooie vondst daarom om het publiek welkom te laten heten door een bode - boodschapper en tussenpersoon van oudsher - die lekker klungelig uitlegt hoe hij/het functioneert. Een geestig begin, dat associaties oproept met de stagiair in 'Rainer Maria' van De Warme Winkel, een groep waar de Veenfabriek wel mee samenwerkt. Musicus John van Oostrum trekt die boderoel intrigerend door in muzikale voetnoten bij de volgende dialogen. Ondanks die artistieke draad zakt de voorstelling

echter, meteen na de intro, volledig in elkaar. Het zorgelijke gemopper van een ouder echtpaar en het zelfingenomen pleidooi van een stel miljonnairs mogen, ook ten opzichte van elkaar, confronterend bedoeld zijn, het cliché overstijgen zij niet. En de teksten van een telkens tussendoor opduikende inspreker blijven te vaag dichtertelijk om je als toehoorder te betrekken. Buiten de tekst (Gerardjan Rijnders, Rob de Graaf, Arjen Duinker) en het spel (een erg karikaturaal acterende Lizzy Timmers tegenover een meer herkenbare Reinout Bussemaker) is het belangrijkste bezwaar van de voorstelling niettemin de locatie.

Op geen enkele wijze wordt een overtuigend, laat staan dwingend, verband gelegd tussen 'Bang' en de raadszaal. En als ik naar zo'n buitensissige plek wordt gedirigeerd, wil ik ter plekke domweg gedirigeerd, wil ik ter plekke domweg snappen en voelen waarom. Geef mij dan maar liever een gewone zaal, waar spelers niet op een podiumpje hoeven te klimmen om zichtbaar te zijn, maar waar een weldoordacht stuk het publiek de ruimte geeft met zijn verbeelding zelf verbanden te leggen. Geef mij dan maar 'De hulp', een stuk van Maria Goos, waarin een onverwacht treffen tussen een geslaagde bankier en een Poolse hulp in de huishouding zorgt voor een bijzon-

dere kijk op de wereld van het geld. 'De Hulp' wordt gepresenteerd als een reconstructie, voor publiek én personages zelf, van hoe een ongelijkwaardige relatie in een welhaast belangenloze dreigde te raken. Met vaart en prettig zwarte humor sleuren Goos, de gedreven bankier van Michiel de Jong en de verrukkelijke Pool van Sieger Sloot je naar de navrante notie hoezeer elk handelen gestuurd wordt door eigenbelang. Dat is de lach even wegslikken; zo als dat behoort in een ware black comedy. De financiële crisis krijgt hier meer gezicht dan de sores van de burger in de raadszaal.

Hanny Alkema